

Martin József Péter, a Transparency International Magyarország ügyvezető igazgatójának 2014. október 28-án „*A lobbizás mechanizmusai – a vállalatok és a kormány közötti stratégiai megállapodások*” című rendezvényen elhangzott beszéde.

Hölgyeim és Uraim! Kedves Vendégeink!

A kutatás, amelynek keretében a Transparency International Magyarország (TI) legújabb tanulmánya készült, 19 európai országra terjed ki, és célja az, hogy feltárja a lobbizás szabályozását és gyakorlatát. A TI magyarországi tagozata úgy döntött, hogy miután Magyarországon nincs lobbiszabályozás, ezért egy sajátos lobbizási eszközt vagy fórumot vizsgálunk meg, nevezetesen a stratégiai együttműködési megállapodásokat. A mai napig egészen pontosan 50 ilyen megállapodásról tudunk.

Kollégáim hamarosan ismertetik a magyarországi kutatás következtetéseit. A nemzetközi összehasonlító eredményeket a TI Berlinben működő központi titkársága – a több országot átfogó kutatás koordinátora – 2015 elején teszi közzé.

Most engedjenek meg néhány gondolatot a lobbizás és a stratégiai megállapodások gazdasági és társadalmi környezetéről.

Az Eurobarometer közelmúltban publikált felmérése szerint az Európai Unió polgárainak 81 százaléka úgy véli, hogy az üzleti világ és a politika közötti túlságosan szoros kapcsolat korrupcióhoz vezet. Továbbá: szintén uniós adat, hogy az emberek több mint fele gondolja azt, hogy az üzleti siker csak politikai kapcsolatok révén biztosítható. A lakossági érzékeléseket alapul véve tehát azt állapíthatjuk meg, hogy nemcsak magyar jelenség a kapcsolati tőkére épülő bennfentes kapitalizmus.

A haveri összefonódás jeleit tehát a polgárok más országokban is érzékelik, de ettől még a szemünk előtt zajló hazai folyamatok közül jónéhány számunkra különösen aggodalomra ad okot. Magyarországon központosító, államkapalista modell épül. Az állam jóindulata nélkül ma Magyarországon egyre nehezebb üzleti sikert felmutatni. Nem véletlen – sőt normális és racionális –, hogy ebben a helyzetben a vállalatok is keresik a kapcsolatot a kormányhoz és az állami szervekhez.

Egy ilyen centralizált gazdaságban különösen fontos lenne, hogy az érdekérvényesítés átláthatóan történjen. Ha a lobbizás az integritás elvének tiszteletben tartásával zajlik, akkor a szabályozott piacgazdaság normális üzletmenetéről beszélünk. Problémák akkor adódnak, ha a lobbizás szabályozatlan és nem átlátható. Magyarországon sajnos ez a helyzet.

Az állami intézményrendszer átláthatósága régóta siralmas, erről tanúskodnak nemcsak a TI, de más nemzetközi szervezetek felmérései is. A magyar üzleti környezet nem kedvez a befektetőknek, még regionális összehasonlításban sem. A beruházási ráta nálunk a legalacsonyabb a régióban, ami jelzi, hogy a tőke sokszor inkább távol tartja magát egy olyan országtól, amelyben szelektív különadókat vezetnek be, nemegyszer egyoldalú (egyeztetés nélküli), visszamenőleges és vállalatokra, egyénekre szabott törvényeket hoznak.

Néhány hete látott napvilágot a Világgazdasági Fórum felmérése, amely szerint a kormányzati politika átláthatósága szempontjából Magyarország a világ 144 országából a 119. helyen áll. A magyar intézményrendszer – éppen azért mert átláthatatlan – a korrupciót sem képes elhárítani.

Az intézményrendszer transzparenssé tétele, továbbá a fékek és ellensúlyok, más szóval a hatalommegosztás helyreállítása nemcsak a demokratikus jogok és garanciák szempontjából lenne fontos. Hanem azért is, mert csak így képzelhető el az ország gazdasági teljesítményének tartós és fenntartható javulása, az utóbbi bő tíz évben megzuhant versenyképességünk fokozatos emelkedése.

Az ehhez szükséges lépéseket soha nem késő megtenni. Közös érdek, hogy az ország jobb szabályokkal és intézményekkel, átláthatóbban és hatékonyabban működjön.

Köszönöm a figyelmet.